

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ
Сектор за макроекономска политика

КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

декември 2012 година

Скопје, март 2013 година

РЕЗИМЕ

НА НАЈВАЖНИТЕ КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

декември 2012 година

- Индустриското производство во декември 2012 година забележа пад од 4,8% во однос на ноември 2012 година;
- Стапката на инфлација на годишна основа изнесува 4,7%, а во однос на претходниот месец цените се непроменети. Просечната стапка на инфлација во 2012 година изнесува 3,3%;
- Годишен пад на физичкиот обем на извозот во 2012 година од 11,4%, со вредносен пад од 2,6% и пад на увезените количини стоки од 2,9%, со вредносен раст од 0,5%, што резултираше со зголемување на трговскиот дефицит за 5,8% во однос на 2011 година;
- Поголемо остварување на вкупните приходи во Буџетот од 0,7% и зголемена реализација на вкупните расходи од 4,8% во периодот јануари-декември 2012 година во однос на истиот период лани; Дефицит на Буџетот на РМ од 17.767 милиони денари (3,7% од БДП) и дефицит на Централниот буџет од 15.831 милиони денари (3,3% од БДП);
- Раст на вкупните кредити кон приватниот сектор од 5,4% на годишна основа и раст на вкупниот депозитен потенцијал на банките од 4,9%;
- Намалување на бројот на регистрирани невработени лица за 13,4% во декември 2012 година споредено со истиот месец лани.

1. Реален сектор

Индустриско производство

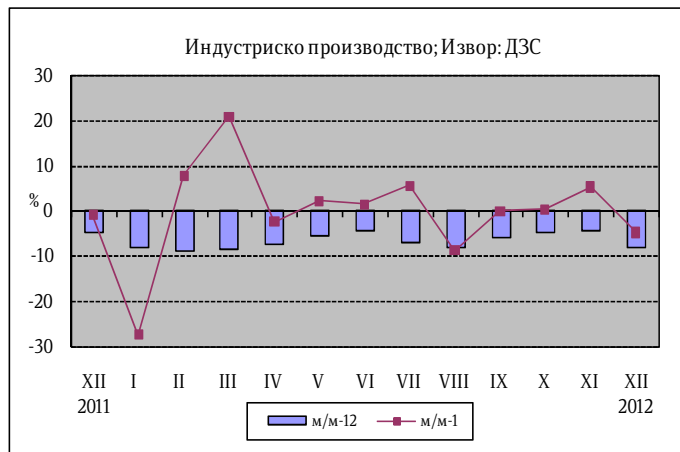
Индустриското производство во декември 2012 година во однос на ноември 2012 година забележа пад од 4,8%. Секторската анализа укажува дека секторот Снабдување со електрична енергија гас, пареа и климатизација забележа раст од 20,1%. Секторот Преработувачка индустрија забележа пад од 7,2%, а секторот Рударство и вадење камен пад од 12,2%. Десезонираниот месечен раст на индустриското производство во декември 2012

Индустриско производство (во %) - декември 2012 година			
	м/м-12	м/м-1	$\frac{I-XII\ 2012}{I-XII\ 2011}$
Вкупно	-8,0	-4,8	-6,6
Рударство и вадење камен	-1,9	-12,2	-4,4
Преработувачка индустрија	-8,2	-7,2	-6,3
Снабдување со ел. енергија, гас пареа и климатизација	-8,8	20,1	-9,6

Извор: ДЗС

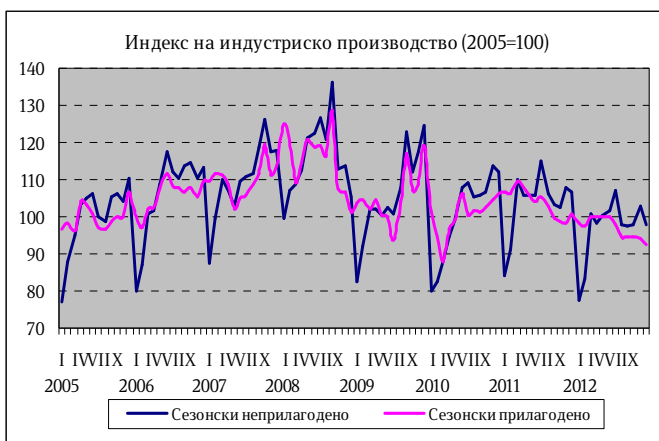
година изнесува -2,0%, што укажува на негативни сезонски ефекти во индустријата. Значителен раст на месечно ниво е остварен кај следните гранки: Производство на моторни возила, приколки и полуприколки 54,4%, Производство на кожа и производи од кожа 20,5%, Производство на прехранбени производи 10,2%, Производство на кокс и рафинирани нафтени производи 6,9%, Производство на облека 6,7% и Производство на метали 4,0%.

Во декември 2012 година индустриското производство забележа пад од 8,0% во споредба со декември 2011 година. Анализирани по сектори, секторот Рударство и вадење камен забележа пад од 1,9%, како резултат на падот во гранката Вадење други руди на камен од 21,2% и Вадење јаглен и лигнит од 5,3%. Во гранката Вадење руди на метал забележан е раст од 14,7%. Секторот Преработувачка индустрија забележа пад од 8,2%. Во рамките на преработувачката индустрија позитивен годишен раст е регистриран кај 5 од 23 гранки, кои сочинуваат 9,5% од индустриското производство. Раст е остварен кај следните гранки: Производство на фабрикувани метални производи, освен машини и опрема 72,9%, Производство на производи од гума и производи од пластични маси 47,9%, Производство на останата опрема за транспорт 43,7%, Производство на кожа и слични производи од кожа 6,7% и Производство на текстил 4,5%. Пад е забележан кај трите гранки со двоцифрено учество во структурата на индустриското производство. Така, Производството на метали забележа пад од 8,9%, Производството на облека пад од 5,6% и Производството на прехранбени производи пад од 2,6%. Секторот Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација забележа пад од 8,8% на годишно ниво.

Најголем позитивен придонес во годишниот раст на индустриското производство во декември 2012 година има Производството на фабрикувани метални производи, освен машини и опрема (2,4 п.п.), а најголем негативен придонес има Производството на тутунски производи (-2,0 п.п.).

На кумулативна основа, индустриското производство во периодот јануари – декември 2012 година во однос на истиот период од 2011 година регистрира пад од 6,6%. Секторот Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација забележа пад од 9,6%, секторот Преработувачка индустрија забележа пад од 6,3% и секторот Рударство и вадење камен пад од 4,4%.

Податоците за индустриското производство по наменски групи во декември 2012 година во однос на декември 2011 година покажуваат

раст на производството во групата Интермедијарни производи, освен енергија од 3,9%. Пад на производството има кај групите: Трајни производи за широка потрошувачка од 23,4%, Енергија од 14,3%, Нетрајни производи за широка потрошувачка од 12,0% и Капитални производи од 10,8%.

На месечно ниво, податоците за индустриското производство по наменски групи во декември 2012 година покажуваат зголемување на производството во групата Енергија од 15,4%. Пад е забележан во следните групи: Трајни производи за широка потрошувачка од 27,6%, Капитални производи од 15,7%, Интермедијарни производи, освен енергија од 8,7% и Нетрајни производи за широка потрошувачка од 5,3%.

На кумулативна основа, во периодот јануари - декември 2012 година во однос на истиот период од минатата година пад е забележан кај сите групи, и тоа: Трајни производи за широка потрошувачка од 33,0%, Енергија од 20,2%, Нетрајни производи за широка потрошувачка од 4,2%, Капитални производи од 1,4% и Интермедијарни производи освен енергија од 0,3%.

Деловни тенденции во преработувачката индустрија

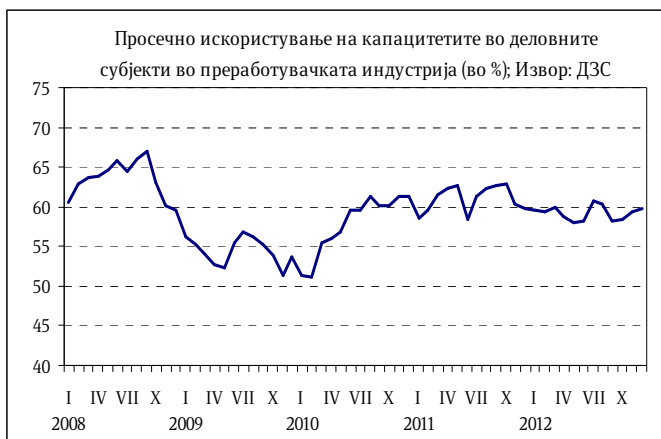
Тековната економска состојба на деловните субјекти во декември 2012 година е поповолна во однос на претходниот месец, а во однос на декември 2011 година е понеповолна.

Оценката за обезбеденоста на производството со порачки е поповолна во однос на претходниот месец и во однос на декември 2011 година. Оценката за обемот на производството во изминатите три месеци е поповолна во однос на ноември 2012 година и во однос на декември 2011 година. Очекувањата за обемот на производството во наредните три месеци се понеповолни во однос на претходниот месец и во однос на декември 2011 година.

Во однос на бројот на вработените, очекувањата во декември 2012 година за наредните три месеци се на исто ниво во однос на минатиот месец, а во однос на декември 2011 година очекувањата се понеповолни.

Просечното искористување на капацитетите во декември 2012 година изнесува 59,7%, што претставува зголемување во однос на претходниот месец кога изнесуваше 59,4%. Споредено со декември 2011 година, искористеноста на капацитетите е пониска за 0,1 п.п.

Во декември 2012 година залихите на сировини и репроматеријали, како и тековните набавки на сировини и репроматеријали се под и околу нормалата.

Оценката за сегашната состојба со залихите на готови производи е поповолна во споредба со претходниот месец, а во споредба со декември 2011 година е понеповолна. Во наредниот тримесечен период, според оценката на раководителите, просечните набавни цени на инпутите како и продажните цени на готовите производи се очекува да се намалат.

Според оценките, најголемо влијание на ограничувањето на обемот на производството во декември 2012 година имаат следните фактори: недоволната странска побарувачка со 21,6%, недоволната домашна побарувачка со 16,0%, финансиските проблеми со 14,6%, недостигот на квалификувана работна сила со 9,8%, неизвесното економско опкружување со 9,5%, конкурентен увоз со 7,8% и недостиг на сировини со 5,9%.

Како ограничувачки фактори во декември 2012 година во однос на ноември 2012 година, помал број од деловните субјекти ги посочиле: недоволната странска побарувачка, недоволната домашна побарувачка, конкурентниот увоз, недостигот на опрема и недостигот на енергија, додека поголем број од деловните субјекти ги посочиле: неизвесното економско опкружување, недостигот на квалификувана работна сила, финансиските проблеми, недостигот на сировини и нејасните економски закони. Кај останатите фактори нема позначајни промени.

Број на работници во индустријата

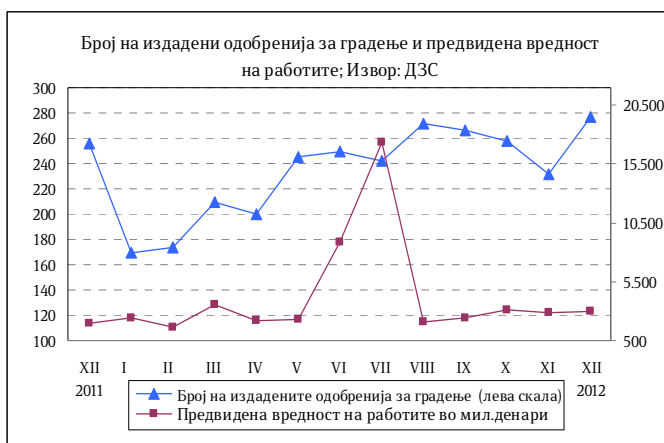
Бројот на работници во индустријата во декември 2012 година во однос на декември 2011 година забележа намалување од 1,3%. Секторската анализа укажува на зголемување на бројот на работници во секторите Рударство и вадење камен за 8,8% и Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација за 3,7%, додека намалување на бројот на работници на годишно ниво има во секторот Преработувачка индустрија од 2,8%.

Податоците за бројот на работници во индустријата по наменски групи во декември 2012 година во однос на декември 2011 година покажуваат дека во групата Енергија има зголемување на бројот на работници за 10,0%, додека намалување има кај групите: Трајни производи за широка потрошувачка за 8,9%, Капитални производи за 7,3%, Интермедијарни производи, освен енергија за 2,7% и Нетрајни производи за широка потрошувачка за 2,0%.

Број на издадени одобрија за градење и предвидена вредност на објектите

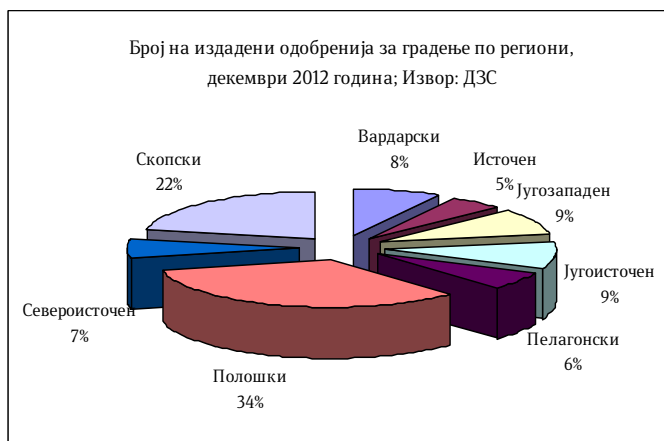
Во декември 2012 година се издадени 277 одобрија за градба, што претставува зголемување од 8,2% во однос на истиот месец од 2011 година. Вкупниот број на издадени одобрија за градење во однос на ноември 2012 година, кога беа издадени 232 одобрија, се зголеми за 19,4%.

Предвидената вредност на објектите, според издадените одобрија за градење во декември изнесува 2.965 милиони денари, што е за 53,5% повеќе во однос на декември 2011 година, а во однос на ноември 2012 година вредноста на објектите бележи зголемување за 4,1%.

Анализирано по видови објекти, од вкупниот број издадени одобрија за градење, 189 (68,2%) се наменети за објекти од високоградба, 36 (13,0%) за објекти од нискоградба и 52 (18,8%) за објекти за реконструкција.

Анализирано по типови инвеститори, од вкупно 277 објекти за кои се издадени одобрија за градба, на 201 (72,6%) како инвеститори се јавуваат физички лица, а на 76 објекти (27,4%) инвеститори се деловни субјекти.

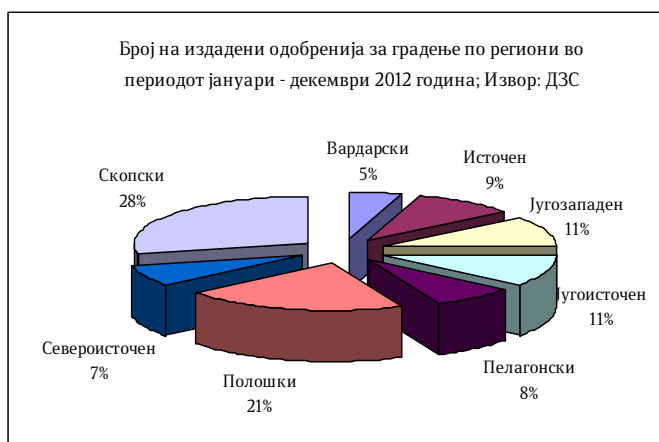

Во декември 2012 година е предвидена изградба на 587 станова, со вкупна корисна површина од 48.503 м². Бројот на предвидени станова за изградба е намален за 5,0% во однос на истиот месец од 2011 година, а во однос на ноември 2012 година е намален за 9,3%.

Анализирано по региони, во декември 2012 година најмногу одобрија за градба се издадени во Полошкиот регион, вкупно 93 одобрија, од кои 74 одобрија се за инвеститори - физички лица и 19 одобрија за инвеститори -

деловни субјекти. Најмалку издадени одобренија има во Источниот регион, 14 одобренија, од кои 6 се за инвеститори - физички лица, а 8 за инвеститори - деловни субјекти.

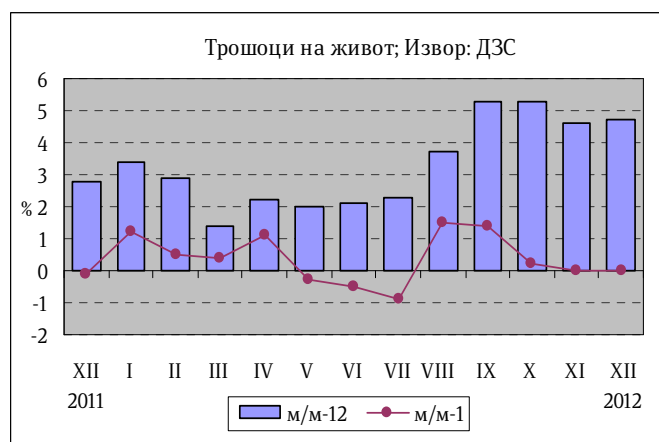
Во периодот јануари-декември 2012 година, најмногу одобренија за градба се издадени во Скопскиот регион, вкупно 791, од кои за 485 одобренија инвеститори се физички лица, а за 306 инвеститори се деловни субјекти. Најмалку издадени одобренија има во Вардарскиот регион, вкупно 143, од кои за 88 инвеститори се физички лица, а за 55 одобренија инвеститори се деловни субјекти.

Инфлација

Стапката на инфлација, измерена според Индексот на трошоците на живот, во декември 2012 година изнесува 4,7% во однос на истиот месец претходната година. Просечната стапка на инфлација во 2012 година изнесува 3,3%.

На годишна основа, во декември растот на цените е највисок во категоријата Облека и обувки и изнесуваше 10,7%, следен од растот на цените во категоријата Домување од 9,6%, што се должи најмногу на растот на цените за огрев и осветление од 13,6%. Раст на цените е забележан и кај следните категории: Хигиена и здравје од 4,6%, Исхрана 4,1%, Култура и разонода 3,3%, Сообраќајни средства и услуги 1,5%, Ресторани и хотели 1,3% и Тутун и пијалаци 0,2%. Пад на цените е забележан во категоријата Административни и финансиски услуги од 0,1%.

Индексот на трошоците на живот во декември споредено со претходниот месец не бележи промена. Притоа, позитивен месечен раст на цените е забележан во категориите Облека и обувки од 1%, Хигиена и здравје и Ресторани и хотели од 0,3%, Култура и разонода и Административни и финансиски услуги од 0,2%, Тутун и пијалаци и Домување од 0,1%. Цените останаа непроменети во категоријата Сообраќајни средства и услуги, додека пад на цените е забележан во категоријата Исхрана од 0,3%, што се должи пред сè на намалените цени на мастите и овошјето.

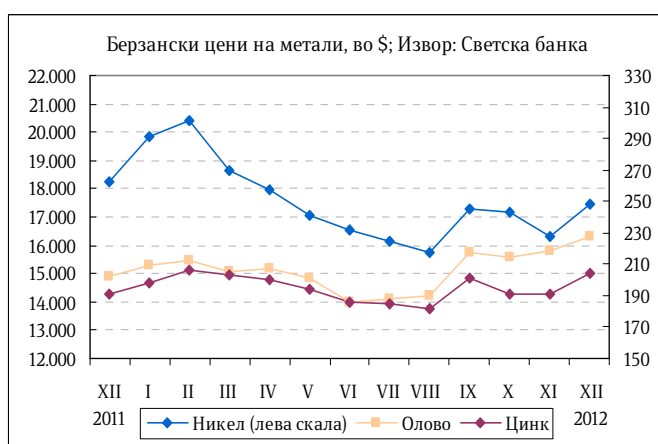

Во декември 2012 година цените на мало беа повисоки за 3,9% во однос на декември 2011 година. Споредено со претходниот месец, цените на мало беа повисоки за 0,1%. Просечниот раст на цените на мало во 2012 година изнесува 3,3%.

Берзански цени

Во декември 2012 година цената на суровата нафта (Brent) на светските берзи забележа раст од 1,6% во однос на декември 2011 година и достигна вредност од 109,7 долари за барел. Споредено со претходниот месец, цената на нафтата е непроменета. Просечната цена на природниот гас во декември се зголеми за 0,3% во однос на претходниот месец.

Што се однесува до металните производи, никелот како производ со високо учество во македонскиот извоз, на светските берзи во декември се тргуваше по просечна цена од 17.449 долари за еден метрички тон (\$/мт), што претставува месечен раст на цената од 6,8%. Споредено со декември 2011 година цената на никелот е пониска за 4,5%. Имено, во декември се забележува месечно зголемување на цените на сите основни метали и железните руда. Во рамките

на основните метали, највисок месечен раст на цената има забележано калајот од 10,5%, следен од алуминиумот кој забележа раст од околу 7%. Цената на железната руда во декември регистрираше месечен раст од 6,7%. Во рамките на благородните метали, низок месечен раст на цената забележаа платината, додека цените на златото и среброто забележаа пад.

Цената на житото на светските берзи во декември регистрираше месечен пад од 3,5%, по последователниот раст на цената во претходните шест месеци.

2. Надворешно-трговска размена

Вкупната надворешно-трговска размена во 2012 година бележи поместување надолу за 0,7% во однос на 2011 година.

Извоз

Во 2012 година физичкиот обем на извозот бележи пад од 11,4% во однос на 2011 година, а вредноста на извезените стоки изнесува 3.113,5 милиони евра, и бележи контракција од 2,6% (84,1 милиони евра) во однос на 2011 година.

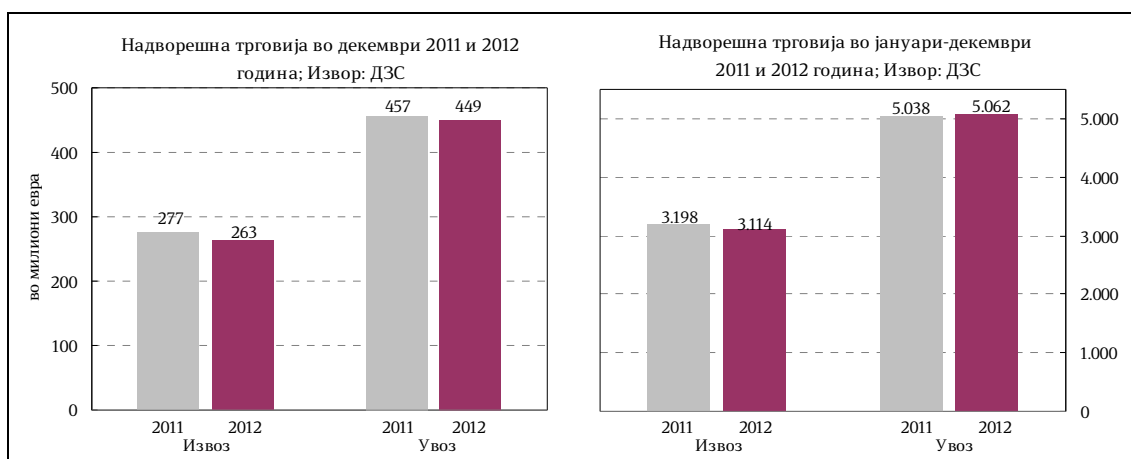
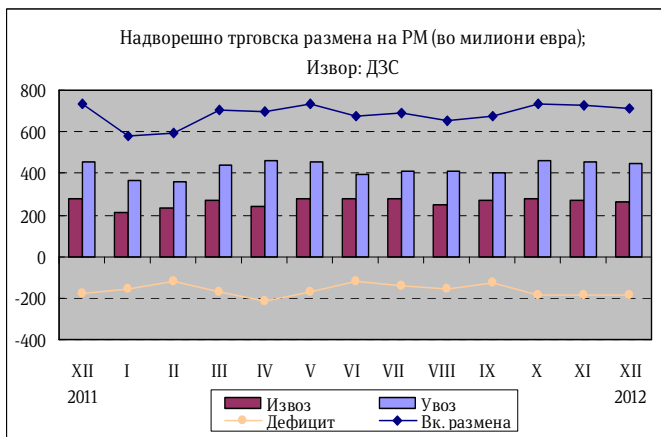
Анализирано на месечно ниво, во декември 2012 година извозот бележи поместување надолу од 3,3% во однос на претходниот месец.

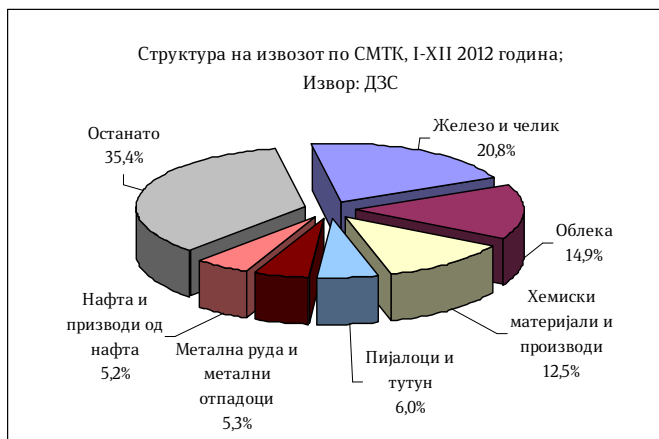
Сезонски прилагоденото движење на извозот во декември 2012 година бележи месечен пад од 0,1%, што укажува на негативното влијание на сезонскиот фактор (3,2 п.п.) врз извозот во овој месец.

Анализирано по тарифи, најзастапени производи во извозот се: катализатори на подлога со благороден метал или со соединенија на благородни метали како активна материја;

фероникел; машини и апарати за филтрирање или пречистување други гасови со каталитичка постапка; гасни масла со содржина на сулфур што не надминува 0,001% по маса; тутун; машки кошули од памук; табли, плочи, пултови, маси, ормани и друго; руди на олово и концентрати; лекови приготвени во одмерени дози; топло валани плоснати производи од железо или нелегиран челик со ширина 600мм или поголема; руди на бакар и концентрати; и друго.

Главни групи производи (според СМТК) со најголемо учество во извозот во 2012 година се: железо и челик со 20,8%, облека 14,9%, хемиски материи и производи 12,5%, пијалаци и тутун 6,0%, метална руда и отпадоци од метал 5,3%, нафта и производи од нафта 5,2%. Овие шест групи производи сочинуваат 64,6% од вкупниот извоз на државата.

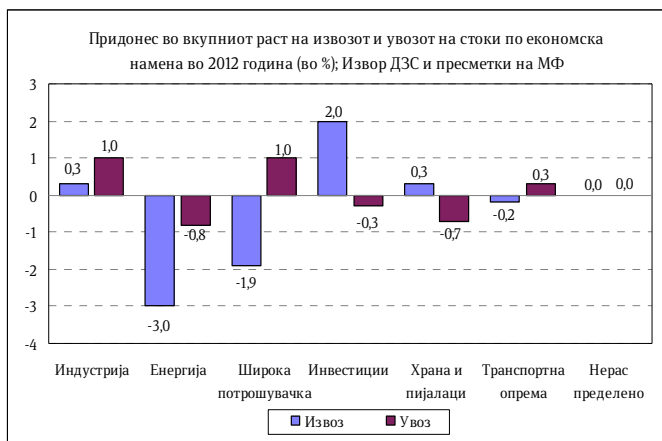
Во 2012 година, гледано по економска намена, најголемо учество во извозот имаат: стоките за индустриско производство (50,8%), потоа следуваат стоките

за лична потрошувачка (33,4%), производите за инвестиции (9,6%) и енергијата (6,2%).

Увоз

Увезените количини стоки во 2012 година се намалени за 2,9% во однос на претходната година, а нивната вредност изнесува 5.061,8 милиони евра, што претставува зголемување за 0,5% (23,3 милиони евра) во однос на 2011 година.

Анализирано на месечно ниво, во декември 2012 година увозот бележи пад од 1,6% во однос на претходниот месец.

Сезонски прилагоденото движење на увозот во декември 2012 година бележи месечен пад од 3,4%, што укажува на позитивното влијание на сезонскиот фактор (1,8 п.п.) врз увозот во овој месец.

Извоз на нафта и производи од нафта*)				
	I-XII 2011	I-XII 2012	Салдо	Стапки во%
.000 Т	361,7	228,8	-132,9	-36,7
Мил. ЕУР	229,4	160,5	-68,9	-30,0
Мил.\$	321,3	206,8	-114,5	-35,6

*)Претходни податоци

Увоз на нафта и производи од нафта*)				
	I-XII 2011	I-XII 2012	Салдо	Стапки во%
.000 Т	1.253,7	1.124,3	-129,4	-10,3
Мил. ЕУР	758,1	753,2	-4,9	-0,6
Мил.\$	1.055,4	969,2	-86,2	-8,2

*)Претходни податоци

Најзастапени производи во структурата на увозот по тарифи се: гасни масла за други намени со содржина на сулфур што не надминува 0,001% по маса; платина, необработена или во прав; електрична енергија; нафта сурова; руди на никел и концентрати; моторен бензин со октански број (РОН) од 95 или поголем, но помал од 98; масла за ложење; топло валани производи со дебелина помала од 3 мм; лекови; нафтени гасови и други гасовити јагленоводороди; паладиум: необработен или во прав; и слично.

Извоз на хемиски производи*)				
	I-XII 2011	I-XII 2012	Салдо	Стапки во%
.000 Т	25,2	20,9	-4,3	-16,9
Мил. ЕУР	398,2	388,1	-10,1	-2,5
Мил.\$	552,6	500,1	-52,5	-9,5

*)Претходни податоци

Увоз на хемиски производи*)				
	I-XII 2011	I-XII 2012	Салдо	Стапки во%
.000 Т	28,0	33,2	5,2	18,6
Мил. ЕУР	74,0	68,5	-5,5	-7,4
Мил.\$	103,1	88,3	-14,8	-14,4

*)Претходни податоци

Најголем дел од увозот на стоки (според групи на СМТК) во 2012 година, покрај нафтата отпаѓа на обоените метали; предивото, ткаенините и текстилните производи; железото и челикот; друмските возила; електричната енергија; металната руда и отпадоците од метал; и друго.

Гледано по економска намена, во 2012 година најголем удел во увозот имаат стоките за индустриско производство (41,8%), потоа следуваат стоките за лична потрошувачка (23,2%), енергијата (20,8%) и производите за инвестиции (14,1%).

Извоз на железо и челик *)				
	I-XII 2011	I-XII 2012	Салдо	Стапки во%
.000 T	801,7	638,8	-162,8	-20,3
Мил. ЕУР	725,5	649,1	-76,4	-10,5
Мил.\$	1.010,9	834,2	-176,7	-17,5

*)Претходни податоци

Увоз на железо и челик*)				
	I-XII 2011	I-XII 2012	Салдо	Стапки во%
.000 T	590,2	551,0	-39,1	-6,6
Мил. ЕУР	313,9	288,1	-25,8	-8,2
Мил.\$	437,4	370,0	-67,4	-15,4

*)Претходни податоци

Салдо на трговска размена

Во 2012 година трговскиот дефицит се прошири за 107,4 милиони евра или 5,8% во однос на минатата година.

Доколку салдото на извозот и увозот на стоки го анализираме по економска намена, проширувањето на дефицитот е резултат на комбиниран ефект од: проширеното негативно салдо во размената со енергетските производи (горива и мазива), стоките за индустриско производство и стоките за лична потрошувачка, додека во спротивна насока дејствуваше стеснувањето на негативното салдо во размената со производите за инвестиции.

Анализирано според економските групации на земјите, во 2012 година споредено со 2011 година, извозот бележи пад кај групациите: Развиени земји, ЕУ 27, Земји во развој и Западен Балкан, додека раст има кај групациите: ЕФТА, Други развиени земји и неразвиени земји. Извозот во ЕУ бележи пад од 6,9% на годишно ниво, додека кај земјите од Западен Балкан истиот бележи пад од 20,4%.

Во 2012 година, надворешно-трговската размена на Република Македонија со Европската унија (ЕУ 27) во однос на претходната година се намалила за 3,0%, при што учеството на размената со оваа интеграција во вкупната надворешно-трговска размена бележи позитивно поместување од 3,3 п.п. и изнесува 60,0%. Извозот на стоки со Европската унија (ЕУ 27) во вкупниот извоз на Република Македонија учествува со 62,8%, а увозот на стоки со 58,4%.

Во 2012 година, 76,3% од трговскиот дефицит на земјата е остварен во размената со Грција, Велика Британија, Русија, Турција и Кина, а потоа следуваат: Србија, Бугарија, Италија, Швајцарија, Полска, Словенија, Австрија, Романија и други. Суфицит е остварен во размената со Германија, Косово, Босна и Херцеговина и Холандија.

Валутна структура

Гледано по валутна структура, 70,6% од трговската размена во 2012 година е реализирана во евра, што во однос на 2011 година претставува зголемување од 0,3 п.п.. На страната на извозот и увозот, еврото е застапено со 79,4% и 65,2%, соодветно, при што застапеноста на еврото во извозот е зголемена за 1,4 п.п., додека кај увозот е намалена за 0,2 п.п. во однос на 2011 година.

Надворешно трговска размена на Република Македонија (по валути); пресметки на МФ												
увоз	I-XII 2011					I-XII 2012					апсолутна промена во валутна вредност	релативна промена во валутна вредност (во%)
	валута	колич. 000 t	увоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	увоз во денари	структ. во%	колич. 000 t	увоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	увоз во денари		
ЕУР	3.063,6	3.297.345.275	61,5289	202.882.027.706	65,4	2.921,7	3.299.222.827	61,5304	203.002.500.261	65,2	1.877.552	0,1
УСД	3.216,6	1.810.918.377	44,2281	80.093.479.088	25,8	3.175,9	1.691.448.200	47,8981	81.017.155.037	26,0	-119.470.177	-6,6
GBP	3,2	347.438.122	70,8931	24.630.965.517	7,9	2,8	330.464.696	75,8941	25.080.320.659	8,1	-16.973.426	-4,9
ЕУР+УСД+GBP	6.283,4			307.606.472.311	91,2	6.100,5			309.099.975.957	99,3		
вк извоз:	6.294,2			310.182.816.774	100,0	6.110,4			311.315.757.859	100,0		0,4

Извор: Државен завод за статистика и НБРМ

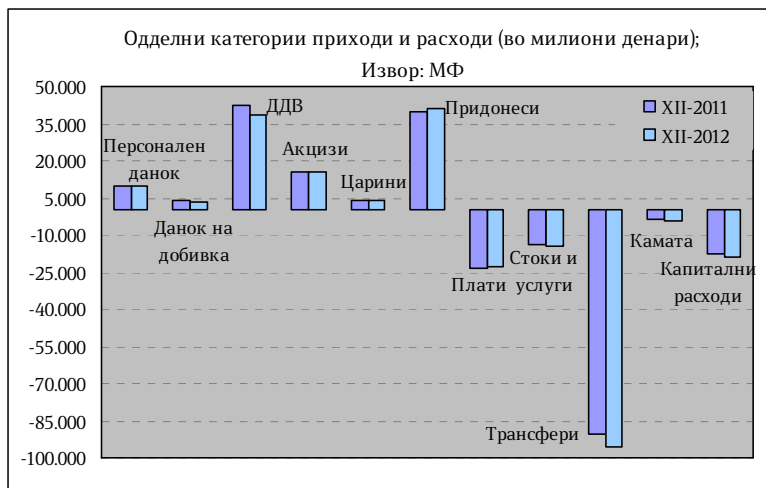
3. Фискален сектор

Буџетски приходи

Во периодот јануари- декември 2012 година вкупните приходи на Буџетот изнесуваа 138.073 милиони денари, односно 29,0% од БДП, што претставува поголемо остварување за 0,7% во однос на 2011 година.

Даночните приходи за овие дванаесет месеци се реализирани во износ од 75.619 милиони денари, односно 15,9% од БДП и во однос на истиот период од 2011 година се намалени за 3,3%.

Данокот на додадена вредност е остварен во износ од 38.469 милиони денари, при што учеството на ДДВ во вкупните

даночни приходи во овој период е доминантно и изнесува 50,9%. Акцизите се реализирани во износ од 16.596 милиони денари (учество од 22,0% во даночните приходи). Така, од овие два данока остварени се приходи од 55.065 милиони денари, односно 72,8% од вкупните даночни приходи (11,6% од БДП). Притоа, ДДВ е наплатен во бруто износ од 59.308 милиони денари, од кои на даночните обврзници им е извршен поврат во износ од 20.840 милиони денари (бруто наплатата е пониска за 2,0%, додека повратот по основ на ДДВ е повисок за 14,0% споредено со истиот период 2011 година).

Во структурата на ДДВ најголемо е учеството на ДДВ при увоз кој забележува пад од 0,6%, додека ДДВ од прометот во земјата забележува пад од 4,5%, учеството на ДДВ донациите и каматата е незначително (0,4%) и забележува помало остварување за 32,6%. Набљудувано по одделни категории даноци, приходите од персоналниот данок се остварени во износ од 9.553 милиони денари и се зголемени за 0,4% на годишна основа (околу 71,8%, од реализираниот персонален данок претставува приходот од данокот на плати и други лични примања). Споредено со истите дванаесет месеци во 2011

година приходите од данокот од добивка забележаа пад од 6,1%, што главно е резултат на данокот наплатен по основ на месечни аконтации и по основ на наплатен данок на исплатена дивиденда и друга распределба од добивката. Приходите од ДДВ забележаа пад од 8,9%, додека акцизите забележаа раст од 7,0%. Приходите од царина изнесуваа 4.067 милиони денари и забележаа зголемување од 7,6%.

Неданочните приходи изнесуваа 12.584 милиони денари и во однос на истиот период од 2011 година се помали за 3,7% (во овие приходи се приходите од административни такси, патарини и др.).

Капиталните приходи реализирани по основ на продажба на градежно земјиште, станови и дивиденди, се остварија во износ од 4.433 милиони денари, што претставува зголемување од 24,7% во однос на истиот период претходната година.

Социјалните придонеси од плата се остварени во износ од 40.765 милиони денари, што е повеќе за 2,5% споредено со истиот период од 2011 година, при што зголемување на наплатата се забележува кај придонесите за пензиско осигурување од 2,4%, кај придонесите за вработување од 2,8%, односно придонесите за здравствено осигурување забележаа зголемување од 2,7%.

Буџетски расходи

Во периодот јануари- декември 2012 година вкупните расходи на Буџетот изнесуваа 155.840 милиони денари, односно 32,7% од БДП, што е повеќе за 4,8% во однос на 2011 година.

Во структурата на реализираните вкупни расходи, тековните расходи во износ од 137.083 милиони денари учествуваа со 88,0% (со учество од 28,8% во БДП) и се зголемени за 4,7% во однос на истиот период од 2011 година.

Доминантно учество во тековните расходни ставки имаа трансферите кои изнесуваа 95.501 милиони денари (20,1% од БДП), а втори по големина се платите и надоместоците со 22.714, милиони денари. Во вкупните расходи на Буџетот, структурното учество на расходите за плати и надоместоци изнесуваа 14,6% и во однос на 2011 година се намалени за 1,9%.

Расходите за стоки и услуги изнесуваа 14.652 милиони денари и споредено со истиот период од 2011 година се поголеми за 5,1%.

Трансферите забележаа зголемување од 5,7% споредено со истиот период од 2011 година и истите учествуваа со 61,3% во вкупните расходи. Социјалните трансфери изнесуваа 69.676 милиони денари, забележаа раст од 3,7% и учествуваа со 44,7% во вкупните расходи. Трансферите кон Фондот за пензиско и инвалидско осигурување зафаќаат најголем дел од социјалните трансфери, со износ од 40.893 милиони денари, зголемување од 4,2%, споредено со истиот период од 2011 година и сочинуваат 26,2% од вкупните расходи. Учеството на категоријата други трансфери, кои ги вклучуваат трансферите кон единиците на локалната самоуправа, во вкупните расходи изнесува 15,8%, односно забележаа зголемување од 10,1%, споредено со истиот период од 2011 година. Оваа година речиси сите, односно 84 единици за

локална самоуправа преминаа во втората фаза на децентрализација. Блок дотациите кон единиците за локална самоуправа во износ од 14.005 милиони денари, беа реализирани за 8,5% повеќе во однос на дванаесетте месеци претходната година. Субвенциите и трансферите беа остварени за 11,8% повеќе.

Каматите се реализирани во износ од 4.216 милиони денари, што е за 21,5% повеќе во споредба со истиот период од 2011 година. Ваквото зголемување е претежно поради исплата на доспеани обврски за камати од задолжување во странство. Трошоците за камати од домашното задолжување забележаа зголемување од 18,0% , додека за странство беа зголемени за 23,1%.

Во анализираниот период, средствата за капиталните расходи беа реализирани во износ од 18.757 милиони денари (3,9% учество во БДП), односно забележаа зголемување од 5,9% во споредба со истиот период лани, додека во вкупните расходи учествуваа со 12,0%.

Буџетско салдо

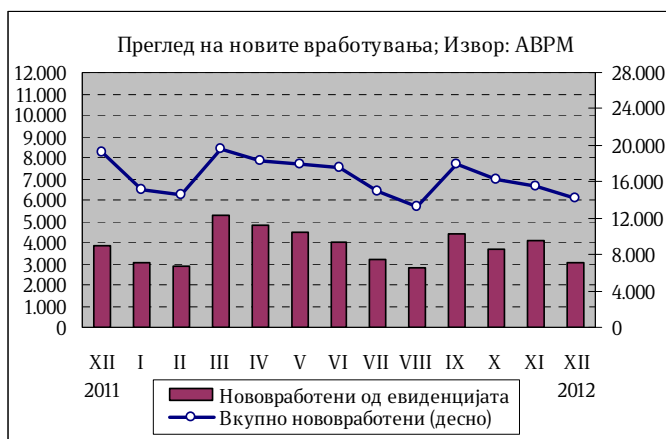
Во периодот јануари- декември 2012 година во Буџетот на Република Македонија остварен е дефицит од 17.767 милиони денари, што претставува 3,7% од БДП, додека дефицитот на Централниот буџет изнесува 15.831 милиони денари и претставува 3,3% од БДП.

4. Социјален сектор

Број на нововработени и регистрирани невработени лица во АВРМ

Во периодот јануари-декември 2012 година во Агенцијата за вработување на Република Македонија регистрирани се вкупно 194.951 нови засновани работни односи. Од вкупниот број нововработени, 43,9% се вработени на неопределено време, додека останатиот дел се вработени на определено време и за вршење сезонски работи. Споредено со истиот период од 2011 година бројот на засновани нови работни односи е помал за 13,5%.

Во текот на декември засновани се 14.158 нови работни односи, од кои 21,7% се од евиденцијата на невработените. Одливот на лица од Регистарот на

Агенцијата за вработување на Република Македонија во декември изнесува 8.437, од кои 35,8% претставуваат нови засновани работни односи. Истиот месец во Агенцијата е регистриран прилив од 6.718 лица, од кои 52,8% се лица на кои им престанал работниот однос. Резултатот е намалување на невработеноста за 1.719 лица, односно за 0,7% во однос на претходниот месец.

Така, во декември 2012 година бројот на невработени лица изнесува 243.403. Споредено со истиот месец од 2011 година, бројот на невработени лица е намален за 13,4%.

Најголем дел од невработените, односно 67,4% се од урбани средини (градско население), а 56,9% се мажи. Анализирани според степенот на образование, поголемиот дел односно 46,7% од невработените се неквалификувани или полуквалификувани, додека само 10,6% имаат вишо или повисоко ниво на образование. Гледано според возрасни групи, најголемиот дел или 55,3% од невработените припаѓаат на возрасната група 25-49 години. Според времето на чекање за вработување, 50,7% од невработените лица чекаат вработување од 1 до 7 години, додека 29,6% чекаат вработување 8 и повеќе години.

Плати

Согласно објавените податоци на Државниот завод за статистика, просечната месечна исплатена бруто плата по вработен во ноември 2012 година изнесува 30.595 денари, додека просечната месечна исплатена нето плата изнесува 20.875 денари.

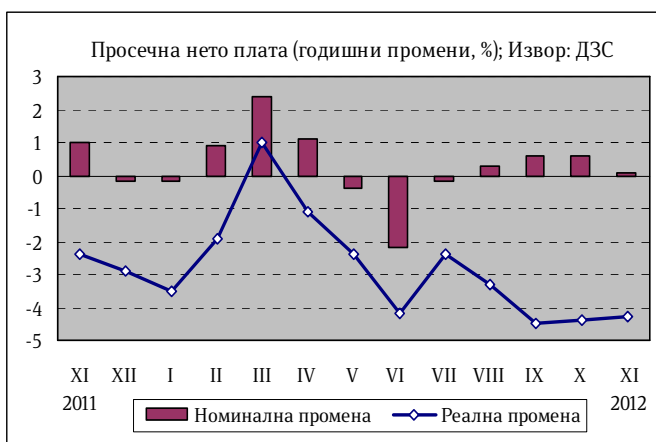
На месечна основа, во ноември 2012 година просечната бруто плата бележи номинален и реален пад од 0,9%, додека просечната нето плата номинално и реално беше пониска за 0,8%.

Во ноември 2012 година во однос на ноември 2011 година, просечната бруто плата номинално беше непроменета, додека реално истата беше пониска за 4,4%. Просечната нето плата забележа номинален раст од 0,1%, додека реално истата беше пониска за 4,3%.

Кумулативно, во првите единаесет месеци од 2012 година, просечната бруто плата забележа номинален раст од 0,2%, додека реално истата беше пониска за 2,9%. Во истиот период, просечната нето плата номинално беше повисока за 0,3%, додека реалната плата забележа пад од 2,8%.

Највисок раст на просечната месечна бруто и нето плата по вработен во ноември 2012 година во однос на ноември 2011 година е забележан во дејностите: Стручни, научни и технички дејности (12% бруто плата и 13,8% нето плата) и Други услужни дејности (5% бруто плата и 5,2% нето плата).

Највисок раст на просечната месечна бруто и нето плата по вработен во ноември 2012 година во однос на октомври 2012 година е забележан во дејностите Други услужни дејности (2,9% бруто плата и 3,6% нето плата) и Стручни, научни и технички дејности (2,7% бруто плата и 3,3% нето плата).

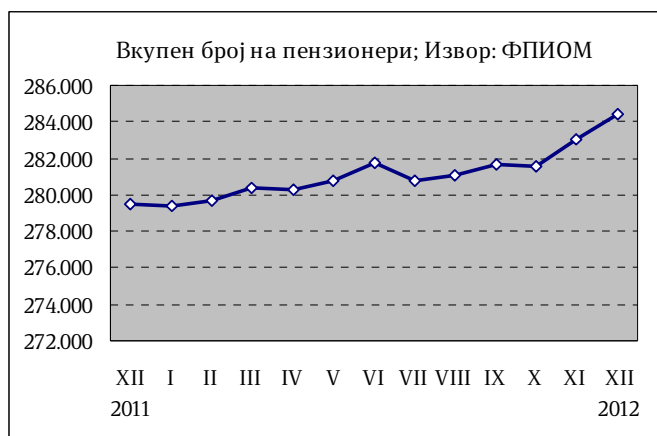
Процентот на вработени кои не примиле плата во ноември 2012 година изнесува 2,2%, и е понизок за 0,2 п.п. во однос на истиот месец од претходната година, а во однос на октомври 2012 година процентот на вработени кои не примиле плата е поголем за 0,4 п.п.

Пензии

Во декември 2012 година во Фондот за пензиско и инвалидско осигурување евидентирани се 284.400 пензионери, што претставува зголемување од 1,7% во однос на истиот месец од 2011 година. Во однос на ноември 2012 година бројот на корисници на пензија е поголем за 1.371 лице. Од вкупниот број пензионери 57% се корисници на старосна пензија, 26,9% на семејна пензија и 16,1% на инвалидска пензија.

За исплата на пензии во декември 2012 година потрошени се 3.051,53 милиони денари, што претставува 51,2% од вкупните социјални трансфери¹.

Просечната пензија во декември 2012 година изнесува 10.932 денари, што на годишно ниво претставува зголемување од 2,9%. Соодносот на просечната пензија со просечната исплатена плата во октомври 2012 година (последни расположливи податоци) изнесува 52,3%.

5. Монетарен сектор

Примарни пари

Во декември 2012 година примарните пари² забележаа годишен раст од 4,3% (наспроти 6,6% во ноември), во услови на раст на готовите пари во оптек од 5,3% и на вкупните ликвидни средства на банките, од 3,5%, на годишна основа.

На месечна основа, примарните пари забележаа раст од 8,9%, како резултат на падот на готовите пари во оптек од 10,9% и на вкупната ликвидност на банките од 7,4%.

Во декември 2012 година, Народната банка ја задржа максималната каматна стапка на благајничките записи на непроменето ниво од 3,75%, оценувајќи го макроекономскиот амбиент во домашната економија како стабилен.

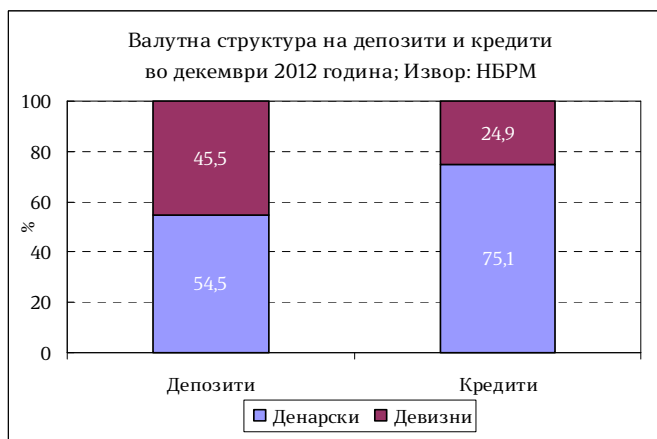
¹ Категоријата социјални трансфери ги опфаќа пензиите, паричниот надоместок во случај на невработеност, социјалната помош и расходите за здравствена заштита.

² Примарните пари се пресметани како збир од готовите пари во оптек (вклучително и готовината во благајна), задолжителната резерва во денари и во девизи и вишокот ликвидни средства над обврската за задолжителна резерва (во денари)

Депозитен потенцијал

Вкупниот депозитен потенцијал на банките³ во декември 2012 година забележа месечен раст од 1,3%, движен целосно од растот на депозитите во домашна валута од 2,4%, додека девизните депозити останаа на нивото од претходниот месец. Од аспект на секторот, депозитите на домаќинствата се зголемија за 1,6%, додека депозитите на приватните претпријатија се зголемија за 1,5%.

На годишна основа, вкупните депозити во декември 2012 година остварија забавен раст од 4,9%, наспроти 5,1% во ноември 2012 година. Растот е воден од депозитите на домаќинствата кои се зголемија за 7,2%, додека депозитите на претпријатијата регистрираа годишен пад од 2%, како резултат на падот на депозитите на претпријатијата во странска валута од 7,7%.

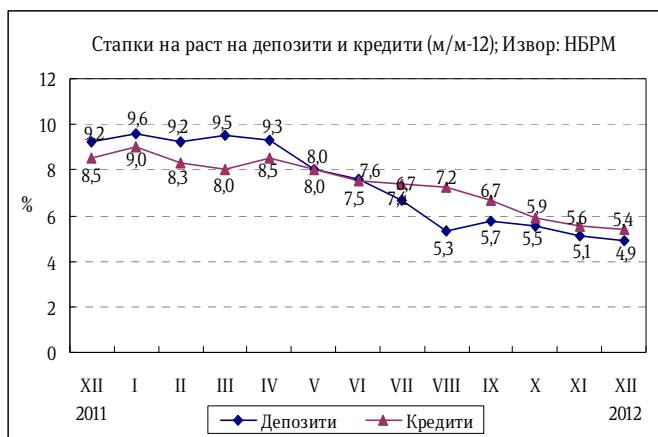
Од аспект на валутата, новото штедење е целосно во домашна валута во услови на раст на денарските депозити од 11,5% на годишна основа, додека депозитите во странска валута се намалија за 2,1%. Според рочноста, долгорочните депозити бележат раст од 25,1%, а краткорочните депозити се намалија за 2,3%.

Кредити на банките

Во декември 2012 година, вкупните кредити на банките кон приватниот сектор на месечна основа се зголемија за 0,2%, што од аспект на валутната структура е резултат на порастот на девизните кредити од 1,6%. Денарските кредити се намалија за 0,2%.

Кредитите кон приватните претпријатија бележат раст од 0,3% во однос на претходниот месец, додека кредитите кон домаќинствата се непроменети во однос на претходниот месец.

На годишна основа, растот на вкупните кредити забави на 5,4% (наспроти 5,6% во ноември). Според валутата, новото кредитирање е

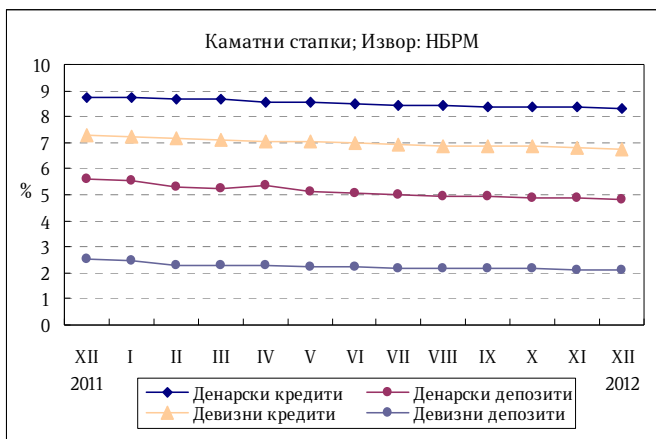
³

Почнувајќи од јануари 2009 година депозитите вклучуваат пресметана камата

целосно во домашна валута. Имено, кредитите во домашна валута се зголемија за 9,5%, додека оние во странска валута бележат пад од 5,1%. Анализирани според секторот, кредитите кон претпријатијата регистрираа раст од 4,5%, додека кредитите на домаќинствата се зголемија за 6,5%. Од аспект на рочноста, пак, долгорочните кредити бележат годишен раст од 4,9%, додека краткорочните кредити се повисоки за 4%.

Каматни стапки на депозитни банки

Во декември 2012 година, вкупната каматна стапка на кредитите е на нивото од претходниот месец и изнесува 7,9% и е пониска за 0,4 п.п. во однос на истиот месец претходната година. Каматната стапка на денарските кредити изнесува 8,3%, додека каматната стапка на девизните кредити изнесува 6,8%, односно истите се пониски за 0,4 п.п. и 0,6 п.п., соодветно, во однос на истиот месец претходната година.

Вкупната каматна стапка на депозитите е непроменета на месечно ниво и изнесува 3,3%, додека во однос на истиот месец претходната година е намалена за 0,5 п.п.. Каматната стапка на денарските депозити изнесува 4,8%, што на годишна основа е пониско ниво за 0,8 п.п., додека каматната стапка на девизните депозити изнесува 2,1% или 0,4 п.п. под нивото од истиот месец минатата година.

Девизни резерви

Бруто девизните резерви на крајот на декември 2012 година изнесуваа 2.193,3 милиони евра и во однос на претходниот месец се повисоки за 95,8 милиони евра, додека во однос на декември 2011 година девизните резерви се повисоки за 124,4 милиони евра.

Министерство за финансии

Сектор за макроекономска политика

www.finance.gov.mk

Извештајот го подготвија:

Анета Ацевска

Бојана Илиевска

Ѓоко Ѓорѓески

Копринка Сапунова

Неџати Куртиши

Ана Николова

Ангела Васовска

Контролирал: Д-р Сања Киковска - Георгиевска

Одобрил: Јордан Трајковски

Скопје, март 2013 година